

Aan: de genodigden voor het rondetafelgesprek uithuiszetting weeskinderen door woningcorporaties

Betreft: gespreksnotitie rondetafelgesprek op 16 september 2021

Datum: 2 september 2021, 's-Hertogenbosch

Geachte leden van de Tweede Kamer en andere betrokkenen,

In augustus 2020 las ik in de Gelderlander een artikel over Annica van 19 jaar die haar huurwoning werd uitgezet na het overlijden van haar beide ouders. Een week later zag ik een soortgelijk artikel over Sammy-Jo, die ook haar woning werd uitgezet. Een maand later was ik volop bezig met mijn afstudeerwerk aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, de documentaire Niemands Nummer 1. In deze documentaire nemen Wim Brouwers en ik, Pippi Dijkstra, je mee in de levens van Nadja (21), Amber (21) en Faith (20). We zien hoe zij een weg zoeken in hun leven, terwijl ze moeten opgroeien zonder ouders. Hoe ziet hun leven eruit? Waar lopen ze tegenaan? Hoe zorgen ze ervoor dat de wereld weer aan hun voeten ligt? Een van de thema's die in de documentaire wordt behandeld is 'uithuiszetting' bij jonge wezen.

'Ik voel me onbegrepen. Alleen. Verloren. Ik voel me niemands nummer 1'. Dit vertelde een van de jongvolwassenen die ik sprak tijdens de research periode van deze documentaire. Niemands Nummer 1 werd de titel van mijn afstudeerwerk. Het werk waar ik vandaag de dag mijn aandacht, tijd en energie in wil steken omdat ik vind dat deze problematiek gezien moet worden door beleidsmakers, instanties, scholen en dichterbij: vrienden en familie.

Er zijn verschillende scenario's waarin wezen verkeren wanneer zij hun beide ouders verliezen: Faith wordt door haar wooncorporatie gedwongen om haar woning te verlaten, omdat zij niet op het huurcontract stond bijgeschreven. Amber wil zo snel mogelijk haar ouderlijk huis verkopen. Nadja woont al jaren op zichzelf maar moet na het overlijden haar ouderlijk huis gaan opruimen. De stress, de angst en het trauma wat hierbij komt kijken is hartverscheurend. Deze jonge meiden zijn bezig met overleven in plaats van leven. Zij hebben hun ouder verzorgd tot het overlijden. Dat maakt diepe indruk, zeker op zo'n jonge leeftijd. Vervolgens komt er onvoorstelbaar veel op je af. Alles omtrent het overlijden moet geregeld worden, maar daarnaast veranderen ook relaties met vrienden en familie. Ineens moet je hen om hulp en advies vragen terwijl dat voorheen je ouders waren. Deze meiden stonden midden in een studie, hadden bijbaantjes om in het weekend leuke dingen te kunnen doen met vrienden. Terwijl jouw vrienden doorgaan met hun leven, sta jij te overleggen met je advocaat omdat je binnenkort op straat staat. Het is enorm moeilijk om weer structuur en regelmaat te vinden na zo'n ingrijpende gebeurtenis. Om passende hulp te vinden. Dit zijn momenten die impact hebben. Niet alleen nu, maar ook op latere leeftijd. Dan spelen er weer nieuwe vragen op die bij een andere levensfase horen.

Voor het research proces van deze documentaire heb ik mensen gesproken in allerlei leeftijdscategorieën die beide ouders zijn verloren. Zo heb ik een goed beeld gekregen van de impact van het verliezen van ouders op een jonge leeftijd. Amber vroeg eens hardop af: 'Wie geeft mij weg wanneer ik ga trouwen?'. Ook tijdens haar diploma uitreiking waren haar ouders niet aanwezig. Dit zijn nog maar de highlights van het leven. Wat doet de tussentijd met iemand die zijn of haar ouders is verloren? De 'gewone' dagen wanneer het leven voorbij sluipt? Waarin je plots ouder bent dan je eigen ouder mocht worden, je zelf kinderen hebt gekregen of misschien de gok nooit hebt durven wagen uit angst dat hen hetzelfde overkomt als jou is overkomen. Het aangaan van nieuwe relaties, weer bij iemand de verbinding kunnen vinden, is voor veel mensen die dit is overkomen ontzettend moeilijk. Zeker op langere termijn ervaren wezen hier veel last van. Vele mensen die ik sprak zeiden me dat dit vragen en kwesties zijn waar zij zich hun hele leven al mee bezig houden.

Ook dachten veel van hen dat zij de enige waren die hun beide ouders verloren hebben. Sommigen waren bang om zich uit te spreken over woningcorporaties, of te moe om de strijd aan te gaan. Anderen zeiden me dat hen destijds was verteld dat zij simpelweg geen enige kans maakten om in hun huis te blijven wonen. Sommigen waren wanhopig en stonden bijna op straat, of deden noodgedwongen hun verhaal in de media. Soms ontstond hieruit een tijdelijke oplossing, maar vaak ook niet. Wat gebeurt er met wezen die niét naar de media stappen? Waar komen zij terecht? De lange wachtlijsten voor hulpverlening zorgen ervoor dat het moeilijk is om perspectief te zien. Veel van de mensen die ik heb gesproken worstel(d)en met depressies, angststoornissen en zelfmoordpogingen. En dit alles bovenop het rouwproces waar zij mee moeten dealen. Waarom zouden we hetgeen wat hen nog dat kleine beetje houvast geeft, bij hen vandaan halen?

Het afgelopen jaar heb ik intensief gefilmd bij Amber, Nadja en Faith. We waren er tijdens alledaagse momenten zoals een werkdag of een gezellige avond met vrienden. Maar we waren er ook toen Amber's vader precies een jaar geleden overleed en toen Nadja haar ouderlijk huis moest leegruimen. Toen Faith in de rechtszaal stond om aan te horen dat zij haar woning moest verlaten. Deze momenten hebben ook op mij veel indruk gemaakt. Niet alleen als maker maar ook als mens. Het geeft een ontzettend machteloos gevoel om te moeten toekijken hoe bang deze jongeren zijn voor de toekomst. Daarbij zit je ook constant in het dilemma te willen helpen. Ik kan dat zeker niet alleen. Mijn kracht als maker ligt bij het in beeld brengen van een van deze problematieken waar weeskinderen mee te maken kunnen krijgen wanneer hun beide ouders overlijden.

Op 16 september 2021 zijn we met een groep mensen die samen een verschil kunnen maken. Laten we hier allen aan werken zodat we de stress, de angst en het trauma wat deze wezen hebben opgelopen niet nog groter maken dan het al is.

Ik kijk er naar uit om bovenstaande persoonlijk toe te lichten op 16 september 2021.

Met vriendelijke groet,
Pippi Dijkstra